

Abonamentul

Pentru monarhie:
Pre an 6 fl., 1/2 an 3 fl., 1/4 an 1 fl. 50 cr.

Pentru străinătate:
Pre 1 an 18 frs., 1/2 an 9 frs., 1/4 an 4 frs. 50 cm.

Foia apare în fiecare Sâmbătă.

Unirea

Foia bisericăscă-politică.

Insertiuni

Un şir garmond:
odată 7 cr., a doua oră 6 cr., a treia oră 5 cr.,
şi de fie-care publica-
ţiune timbru de 30 cr.

Tot ce priveşte foia
se se adreseze la «Re-
dacţiunea şi Admini-
straţiunea Unirii»
în
Blaşiu.

Anul I.

Blaşiu 18 Iuliu 1891.

Numerul 29.

Dotarea Clerului nostru.

IV.

(+) În numărul precedent am descris pre scurtă fazele, prin cari a trecut cestiunea congruei iniţiată din partea guvernului. Rămâne deci să arătăm, cari sunt pentru noi prospectele viitorului în această cestiune vitală. Înainte însă de a o face această, trebuie să mai amintim încă un lucru şi anume, că în conferinţa, ce a ţinut-o episcopatul catolic în 25 şi 26 Apriliu 1888 în Budapesta, se pornise o acţiune foarte salutară pentru regularea congruei fără de amestecul guvernului şi numai cu ajutorul mijloacelor, de cari dispune biserica catolică din Ungaria.

Atunci adecă hotărise episcopatul, ca el însuşi să ia în mână afacerea congruei şi în timpul cel mai scurt să o deslege fără de ingerinţa cercurilor politice. Spre scopul acesta toţi episcopii, precum ne este tuturora cunoscut, au dat ordinul organelor bisericăscă subalterne, să reducă, pre cât ar fi cu putinţă, numărul parochiilor, împreunându mai multe comune bisericăscă sub un singur preot, apoi să conscrie consciinţios venitele fiecărei parochii, pentru ca să se constate venitele actuale, de cari dispune fiecare preot din cura animarum, şi să se scie suma, ce ar fi de lipsă în fiecare an pentru îmbunătăţirea stării materiale a clerului. În conformitate cu cele constatate episcopatul

să creeze un fond comun, din care să se mărească dotaţiunea acelor preoţi, cari nu ar avea minimul congruei stabilită din partea episcopatului. Fondul acesta să se formeze din o anumită cuotă, ce ar contribui-o în fiecare an beneficiile mai mari bisericăscă.

Se vede însă, că idea acesta pentru regularea congruei s'a părăsit, căci dela anul 1888, când s'au conscriş venitele parochiilor din toate diecezele, până în ziua de astăzi nu s'a mai făcută nimica în direcţiunea indigată, ér de altă parte scim cu toţii, că episcopatul faptice a luat parte la toate pertractările iniţiate de guvern în afacerea congruei; ceea ce dovedesce, că episcopii de present voesc, să reguleze congrua în coînţelegere cu guvernul şi nu independent de el. Procedura acesta a episcopatului îşi are de bună sémă motivele sale binecuvîntate, între cari credem noi, că se află şi acela, că însuşi Maiestatea Sa a dorit, ca cestiunea congruei să se deslege prin o comisiune mixtă, din care să facă parte nu numai episcopii, ci şi reprezentanţii guvernului şi alţi bărbaţi distinşi. Cu toate acestea nu ne putem reţine, să nu ne exprimăm convingerea noastră intimă, că dacă cestiunea congruei s'ar fi deslegat fără de ingerinţa guvernului şi numai pre basa decisiunii conferinţei episcopăscă dela 25 şi 26 Apriliu 1888, atunci biserica catolică din Ungaria ar fi câştigat foarte mult. Înainte de toate dacă înşişi episcopii de

bună voce şi-ar fi taxat beneficiile în favorul fondului de congrua, prin acesta ar fi pusă o nouă pedecă în calea acelor, cari prin secularizare ar dori să pună mâna pre averile bisericăscă. Rîvnitorii aceştia de avere străină s'ar sémţi adecă mai puţin îndemnaţi a secularisa bunurile bisericăscă, fiindcă ar sci, că nu pot dobândi mult prin secularizarea acelor bunuri, şi acesta din motivul, că prisosul averilor bisericăscă în partea cea mai mare s'ar afla deja faptice în posesiunea unor preoţi sêraci, cari şi statului fac nenumerate servitii, şi dela cari acel prisos nu s'ar puté lua fără a se comite cea mai mare injurie unei clase mari de cetăţeni. Afară de aceea nici un guvern nu pré voesce să-şi pèrdă simpatiile preoţimii rurale, care pretutindinea are foarte mare inriurînţă asupra masselor poporului. Cine însă nu pricepe, că ori ce guvern şi-ar perde simpatiile clerului rural, dacă ar secularisa nisce bunuri, cari forméză isvorul de lipsă pentru susţinerea cuviinciosă a preoţimii? Dar câştigul cel mai mare pentru biserică ar fi fost acela, că dacă episcopatul ar fi resolvat cestiunea congruei în sensul decisiunii din conferinţa amintită, s'ar fi asigurat pentru toate timpurile independinţa clerului de guvernele liberale de astăzi, cari nu se genéză a violá până şi consciinţa ómenilor şi a face şi din preoţi nisce trădători ai santei biserică.

Destul atâta, că idea sulevată în

Feuilleton.

Învăţatul distras.

(Fine.)

Părăsindu-şi locuinţa instinctive îşi îndreptă paşii spre universitate, pre care aflându-o închisă îi vine în minte, că el are altă ceva de lucru, nu să ţină prelecţiuni. De aci apoi umblă fără ceva scop pre strade încóce şi încolo, şi acuş calcă pre còda vre unui câne, acuş se trântesce de câte un trecător, şi cine scie, până când ar fi ţinut rătăcirea asta, de nu s'ar fi aflat un suflet compătitoriu, care să-i vină într'ajutor. Un tînăr student, care îl cunoscă foarte bine pre Dr. Delta, i-se pune în cale şi-şi oferesce cu multă bunăvoinţă serviciile sale.

„Ori cum ar fi tare de dorit, dacă mi-ai fi puţin într'ajutor,“ răspuse Dr. Delta, „cu atât mai virtos, cu cât durere! în Babilon parcă cu mult mai uşor m'aş sci reculege decât aci.“

„Binevo! Domnule profesor, a dispune de mine, curpăveţi voi. După cum s'ar păre, cercaţi pre aci!“

„Într'adevăr cercu, cum aşi dice: două cămile şi trei rinocer.“

Studentul păstrăza cea mai mare serioşitate.

„Aşa dară binevoiti a pofti cu mine în grădina zoologică. Mè rogu, spre stînga.“ Savantul profesor rămâne uimit. El şia hotărît, că în grădina zoologică n'are nimic de a cercă.

„Scusă, Domnule!“ începe profesorul, „aci nu e vorba chiar de adevărate cămile şi de adevăraţi rinocer, ci expresiunea acesta e numai morală, adecă, cum aşi şi dice, e numai alegorică. Eú vreú acum să invit la cină pre cincî colegi de ai mei, pre cari am uitat a-i invita la timpul potrivit.“

Studentul nu-şi perde serioşitatea, ci întrebă pre profesor de numele primei cămile. Se înţeleg că Dr. Delta nu-î pòte spune numele colegului aşa de iute, cum ceru studentul, ci îl descrie aşa de bine, cât acesta îl descopere: propune la universitate arheologia asiriană, barba-i e roşie, peruca blondă.

De aci în colo toate mergeau ca pre strună. Sub conducerea tînărului, pre care profesorul îl numi ângerul său mântuitoriu, cercară şi afară în grabă persoanele, cari ar fi să se invite. Cel dintâi nu eră acasă,

dar li-se spuse, că-l aşteptă, şi că îndată ce va sosi, îi vor spune invitarea. Al doilea le-a spus, că primesce cu plăcere invitarea şi încă cu atât mai virtos, cu cât femeea sa chiar în séra aceea a invitată multă lume la teă, şi aşa aveă să fie uitat cu desevărsire. La uşa celui de al treilea profesorul a ciocănit cu multă témă, căci scia, că soţia profesorului serie ode (audiţi: ode în timpul de acuma!), ér el mirósă cât colo a cartaboşu, două lucruri, pre cari nu le potea de loc suferi. De aceea a deschis uşa odăii şi a strigat de acolo: „Bună séra, Domnule colegă! Vîno, te rogu, îndată la locuinţa mea, ca să lămurim un lucru interesant. Sciú, că încă nu vei fi cinat? Nu? Aşa dară te aştept! Séra bună dar, Domnule colegă!“

Şi fără de a mai aşteptă ceva răspuns a eşit îndată la stradă.

Nu preste multă aflară şi pre al patrulea coleg, care chiar s'a fost aşedat cu familia la teă. Ce doi — profesorul şi studentul — după ce decherară, că nu ieau şi ei câte o teă, au fost invitaţi cu multă prevenire, să ocupe loc, şi în scurt după ce şedură, ochi doctorului Delta începură a schinteia de bucurie, căci prin celea ce vedeă el în chilie, i-s'au

desu amintita conferință pre lângă toate avantajele ei nu are prospecte de a se realiza.

Să vedem dară acum, că ce putem spera dela cestiunea congruei considerată în forma, în care a inițiat-o și a condus-o guvernul până la stadiul desfășurat în numărul precedent al „Unirii“.

După câtă am putut afla până acum din celea publicate în broșuri și foi politice, două sunt păreri, cari s'au ventilat în comisiunea pentru regularea congruei. Unii adevărat, că cestiunea aceasta trebuie să se rezolve pre calea cea mai scurtă și anume, — fără a se mai discuta cestiunile, ce se pot aduce în legătură cu congrua, — să se stătorască minimul dotațiunii, ce trebuie să-l aibă fiecare preot, să se constate prin conscrierea venitorilor parohiale, ce sumă ar trebui să fie la îndemână în fiecare an, pentru ca să se potă ridica congrua fiecărui preot până la minimul stabilit, și această sumă să se acopere din unu Fond anume creat pentru dotarea preoților, în care ar încurge cuotele anuale ale beneficiilor mai mari bisericesci, o parte din averea rămasă după morțea prelaților, venitele intercalare, adevărate venitele beneficiilor vacante, o sumă anumită, ce o ar da fondul religionar, venitele fundațiilor menite a ajuta preoțimea săracă și altele. Pre calea această congrua s'ar regulă în timpu foarte scurtu, de-orece, precum am amintit și mai sus, ori ce alte cestiuni, cari stau în legătură cu congrua, nu s'ar rezolvă înainte de regularea ei, ci numai mai târziu.

Față cu această părere se află alta, care se rađemă pre rescriptul regescu din 22 Martiu 1887, și dice, că mai întâiu să se rezolve toate cestiunile preliminare indigite în acel rescript, și numai după aceea să se reguleze congrua. Părerea această din urmă după totă probalitatea va triumfa față cu părerea primă desfășurată mai sus, pentru

că de o parte este întru toate conformă rescriptului regescu, care nu ușor se poate trece cu vederea, ér de altă parte este spriginită de cei mai mulți dintre episcopi. Dacă însă părerea această din urmă va triumfa, — despre ce nu avem motive de a ne îndoi, — atunci cestiunea congruei nu se va rezolvă curându, pentru-că întrebările preliminare, ce trebuie să se rezolve în sensul rescriptului regescu deja înainte de a se aduce vre-o hotărere în meritul cestiunii congruei, sunt așa de multe și de complicate, încât deslegarea lor pretinde activitate de decii de ani, chiar și în casul când comisiunea respectivă ar lucra în continuu și cu zel neobosit.

Sunt și alte motive, cari ne fac să credem, că cestiunea congruei nu se va rezolvă curându. Între acestea cel mai de frunte ni-se pare acela, că preoții de ritul latin nu pré au lipsă de regularea congruei, de-orece venitele lor în cele mai multe diecese trecu preste minimul congruei, ce poate s'ar stabili, ér acolo, unde poate preoții latini din patrie sunt mai rău dotați, respectivele diecese dispun de mijlocele de lipsă pentru îmbunătățirea stării materiale a clerului, despre ce ne dá o dovadă eclatantă diecesa latină a Transilvaniei, unde cu câteva mii de floreni dați pre fiecare an din partea episcopului preste ajutoarele asignate din fondurile diecesane, toți preoții au ajuns la minimul de 600 fl. pre an. Așa dară cea mai mare lipsă de regularea congruei o au preoții greco-catolici, pentru cari latinii de astăzi din Ungaria nu se pré s'ar îndemnați a-și jertfi averile lor.

Afară de aceea mulți catolici din Ungaria sunt de părere, că cestiunea congruei să se rezolve numai după ce biserica catolică își va fi dobândit autonomia sa, de-orece în cadrul autonomiei mai ușor s'ar puté regulă și congrua. Autonomia catolică însă în timpul de astăzi este unu *pium desiderium*, pentru-că guvernul liberal,

care vrea cu totu prețul să dispună după placul său asupra bisericei, scie foarte bine, că autonomia catolică ar fi unu mijloc de întărire a catolicismului în contra atacurilor cercurilor politice, cari profesază dogma despre omnipotența statului.

Din toate acestea rezultă, că cestiunea congruei sa nu se va rezolvă de locu, sau se va rezolvă foarte târziu din partea comisiunii esmise pentru studiarea ei. De aceea noi preoții greco-catolici, cari nu putem aștepta timpu pré îndelungat în sărăcia noastră, trebuie să ne cugetăm seriosu, că ore cum ne-am puté ajuta noi de noi în lipsele noastre. Despre această însă în numărul viitoru.

Allianța triplă. — Cu câtu s'ântu religios și alipirea de învțăturile pururea tinere ale creștinismului genuin disparu totu mai multu din viața publică a poporilor bătrâni Europe, cu atăta antagonismul între ele devine din ce în ce totu mai mare. Devine însă mai mare, pentru că cu câtu scade mai tare s'ântu religiosu, cu atăta interesele curat materiale devin mai multe și mai puternice. De aci însă urmază în modu firescu, că diversele interese ale poporilor capătă din ce în ce totu mai multe puncte de atingere, și prin aceea ocaziunea la conflicte devine din ce în ce mai desă și mai vehementă.

Este destul a privi și numai pre de-a-supra interesele și aspirațiunile statelor celor mai însemnate din Europa spre a vedé, că nu există două state mari, a căroru interese și aspirațiuni să nu colideze în măsură mai mare ca ori cându în trecut cu interesele altor state mari, ca să nu mai amintim de coliziunea cu interesele statelor mai mici din juru.

Încordarea și coliziunea această a intereselor a produsu în Europa o stare politică așa de neplăcută și amenințătoare, câtu fără de ceva măsuri extraordinare pacea europeană nu este secură nice pre unu momentu. Europa în privință politică stă ca pre unu vulcan stinsu de o cam dată, însă fără a se sci minutul, cându poate să erumpă, ca și în unu aeru încărcat până dincolo de toate elementele

trețitu nise sentimente de totulu totu plăcute. Căci la masă ședeau în ordine bună: de-a drépta doi copii cu spetele cam tare eșite în afară, ér de a stînga trei fete grase, cu nasurile redicate la delu și una ca alta, și între aceste două grupe ocupă locu mama cea du totu slabă.

„Cum te mai ași, Domnule colegă?“ întrebă deobligat domnul casei, „de buna samă vei fi ocupat éra cu nise studii foarte interesante.“

„Mulțamescu de întrebare, mă ocupă aieva cu nise studii tare momentose. O grupă minunată!“ Și la acestea vorbe își preumbă suridându ochii pre rindul la cei ce ședeau în jurul mesei. „De-a drépta cămilele,“ duse elu de totulu distrasu arătându cu mâna spre cei doi copii, cari se îmboldiau murmurându, „și de-a stînga rinocerii, —“

„Audi tu Tini,“ duse o domnișoră la urechea celelalalte, „profesorul ne face complimente.“

„Și în mijlocu palmulule sulegetu,“ continuă Dr. Delta.

Domna se face totă roșie de mânie.

„Ce privesce pre rinocerii,“ continuă blându Dr. Delta, „am probe evidente, că nu mă înșelă în descifrarea lor; cu atătu mai virtosu, că altcum ar trebui, să le privesc de nise gazele puțin cam prea grasé.“ —

„Fie-mi ertat a vé aduce aminte,“ — îl întrerumpe studentul, „că ai intrat în casă . . .“

„Bine dicit, scusați-mé, că-su așa de uituc. Am venit, să te rog, iubite colegă, să poftesci la mine la cină, unde vomu pré tractă cestiunea din toate punctele de vedere.“

Patru profesori erau deja invitați, a mai rămasu unulu, și până acumă toate au fostu în rëndulu cel mai bunu.

„Am terminat vânătoarea,“ începe profesorul ajungându de-a dreptulu casei celui de pre urmă invitat, „și acum nu mai am lipsă de binevoitoriulu Diale ajutoru, pentru că știu, că colegulu, ce locuesce aci, îndată va și veni cu mine la cină. Primesce dar, te rog, ferbinte mea mulțămită!“

„Din parte-mi vé asigură, Dle profesor, că acestu micu serviciu din partea mea a fostu o adevărată bucurie și fericire. Mé recomandă!“

Sermane Dr. Delta, câtu de rău ai făcutu, că și-ai lăsat așa de lute ângerulu mântuitoru! —

Profesorulu își află colegulu în chilia sa caldă plecatu preste o carte mare tipărită în cel mai mare folio, și pre foii acestei cărți erau o mulțime de semne miraculoșe, cari pentru ceialaltu muritoru isu totu atătea enigme, ce nu se potú deslegă. Acești doi

se înțelegeau atătu de bine unulu cu celaltu, căci amândoi erau necăsătoriți, aceeași știință, aceeași nisuință îi legă pre unulu de celaltu, și ori de câte ori conveniau, nu treceau nici două minute, și îndată si începeau disputa cea mai infocată. De abia se salutară, și Dr. Delta dându cu ochii de minunata și marea carte a pretinulu său, se aședă cu totă comoditatea în fotoliulu acestuia și-si uită de invitarea la cină, își uită de totă lumea. Colegulul său îl lasă suridându să se cufunde în cercetarea cărții, ér elu se aședă pre o sofă și aprindându-și pipa cu țeva lungă începe a moțai. Trețitu după câtu-va timp află pe colegulu său cu nasulu încă totu în carte.

„Frate Delta,“ începe elu, „eu isu ruptu de fôme.“

Acesta fără de ași ridica privirea îi răspunde: „Nu te genă de locu, și fă ca și cum ai fi la tine acasă.“

„Ha, ha, ha! Ce cugeti, dór isu la mine acasă, și chiaru vream să te întreb, că nu vei cină cu mine?“

Dr. Delta îl privesce visătoriu.

„Bine dicit, mi-am și uitat, dar de ai ceva de mâncare, n'ar strică.“

Și cu acestea se ridică oftându dela masă, necăjit, că-i nevoitu a se despărți de cartea, cu care își petrecea atătu de bine,

unei tempestăți infricoșate, fără a scîi óra, cândă se va descărcă tempestatea.

În atarî împrejurări pacea nu se mai pôte ține, de câtă prin așa numitele alianțe sau coalițiunii de pace, în carî două sau trei puteri mari se unesc spre susținerea păcii. Se unesc, pentru că desi au și ele interese diverse, ce colidéză între sine, au și interese comune multe și mari, carî însă colidéză cu ale altorî state, în contra cărora trebuiesc să le apere. Interesele aceste comune amenințate le silescă oreși cum la coalițiunea de pace. Nu pacea însă în sine și ca atare este scopul coalițiunilor acestora, ci apărarea intereselor, carea însă nu e posibilă decâtă prin pace.

Prin coalițiunile aceste se pôte susține pacea de ađi până mâne. Nu se pôte însă asigura pre timpă îndelungată. Ele în politică nu suntă medicina aceea, ce delătură și vindecă radicală morbulă, ci numai mijloculă, care împedecă de o cam dată pre ună timpă dezvoltarea mai departe a morbului și descompunerea organismului. Este destulă a aminti numai atăta, că coalițiunile aceste de pace nu potă avé efectul, de câtă numai dacă statele respective voră stă mereu înarmate până la grumađi, căci pre altă cale nu potă ține în frâu pre statele mai sanguinice și gata de războiă în totă momentulă. *Si vis pacem, para bellum.* O atare înarmare însă nu pôte dură timpă îndelungată. Popórele în urmă trebuiesc să îmbrăncescă sub sarcina înarmării, și atunci și cu pacea e gata.

Cu tóte aceste coalițiunile de pace suntă totă-deauna salutate de popóre cu bucurie. Căci ori cum popórele iubescă de comună mai multă pacea de câtă războiulă, și o iubescă mai multă atunci, cândă este mai tare amenințată.

Pentru aceea putemă să đicemă, că renoirea alianței triple între Austro-Ungaria, Germania și Italia încă pre șese ani întimplată în țilele aceste a fostă salutată cu bucurie de cea mai mare parte a Europei. Ma împăratulă Germaniei a sémțită o bucurie așa de mare, câtă conversațiunile private le-a folosită spre exprimarea bucuriei acesteia, érá ministrulă-președinte italiană di Rudini în o ședință din cele mai scotoțose în istoria

parlamenteloră a promulgată țerii renoirea alianței.

Cu câtă suntă însă statele coaliate mai puternice, cu atăta și coalițiunea este mai impunătoare contrariloră. Puterea principală a unui stată însă ca și a unei familii nu stă nice în mărimea, nice în finanțele, nice în armata lui, ci întâi și mai întâi în liniștea, mulțămirea și pacea internă. Durere însă, că două din statele coalițiunii au în lăuntru loră rane, ce nu puțină le împedecă dezvoltarea și prin aceea și puterea de a impune. Razele aceste suntă în Italia cestiunea independinței Sântului Scaună Apostolică ală Romei, érá în Austro-Ungaria cestiunea naționalitățiloră mai cu sémă în regatulă nostru. Germania încă a avută o rană sângerândă pre trupulă seă, Kulturkampf-ulă sau lupta statului în contra bisericeii. Ea însă a fostă destulă de cu minte, de a începută a-și vindecă rana acésta, decândă s'a ivită idea alianței, fiindă că s'a convinsă, câtă de tare fi slăbesce puterea.

Ce face însă Italia și Austro-Ungaria? În Italia elementele subversive castigă din ce în ce totă mai mare terenă, și statulă fără de ajutorulă bisericeii și în specială fără de ală Sântului Scaună Apostolică nu le pôte năduși. Pentru aceea ne cuprinde mirarea, cândă vedemă, cum Italia lasă din mână ocașiunea de a se împacă cu Sântulă Scaună Apostolică, cândă pre elă șede ună Pontifice așa nobilă, așa blândă, așa iubitoră de pace și așa cu durere pentru Italia, gloriosulă Leonu XIII, care de atâte ori a întinsă Italiei mâna de pace. Cu câtă ar fi Italia mai puternică și mai impunătoare în tripla alianță, cândă ar fi împăcată cu biserica și cu Sântulă Scaună Apostolică!

Analogă să lucrulă și în Austro-Ungaria. Aci mai cu sémă în țerile coronei Sântului Ștefană cestiunea naționalitățiloră, și în acésta cestiunea Româniloră este, carea slăbesce în măsură considerabilă puterea ei de a impune inamiciloră, și prin aceea și țaria resultantă din tripla alianță. Ca să tăcemă de altele, amintimă numai de aceea, cu ce sinceritate, abnegațiune și însuflețire s'ar alipí România la tripla alianță, cândă Româniă din Austro-

Ungaria ar fi deplină mulțămii. Și România este ună stată, pre care nice tripla alianță nu-lă pôte ignora.

Cu tóte aceste însă, salutămă și noi cu bucurie renoirea alianței acesteia de așa mare valóre pentru pacea europeană. O salutămă mai cu sémă din cauză, că sperămă, că ea se va dezvoltă și mai departe prin aceea, că statele respective voră tinde totă într'acolo, ca să se întărescă și mai tare prin stabilirea și consolidarea păcii interne, Italia prin împăcarea cu Sântulă Scaună Apostolică, érá Austro-Ungaria prin mulțămirea naționalitățiloră, și cu deosebire a noastră a Româniloră. De altă parte însă după ce tripla alianță nu pôte susține pacea, decâtă prin înarmări continue, carî desecă puterea stateloră, sperămă, că pre încetulă Europa însă-și va ajunge la convingerea, că pre lângă interesele materiale, cauza cea mai mare a războiloră, mai suntă și alte interese ideale, și între aceste celă dintăi e pătrunderea popóriloră de sémțământulă religiosă, care cultivată cum se cuvine, este isvorulă vecinică ală păcii între popóre.

Revistă bisericescă.

Din Patrie.

Amă fostă amintită, că guvernulă a fostă întreprinsă pași, pentru ca reședința primațială să fie strămutată din Strigonă la Budapesta. Acum aflămă din foile semioficióse, că acestă plană s'a părăsită, și că cestiunea se va deslegă așa, precum se vorbiá deja în vieța repausatului primat Simor, anume că primatele va avé în Budapesta ună vicară stabilă, și că va petrece în capitală atăta timpă, câtă va petrece acolo și Maiestatea Sa Regele.

În urma morții Cardinalului Haynald combinațiunile pentru implerea scunelor vacante se totă înmulțescă, noi însă ne reținemă dela reproducerea loră, fiindă siguri, că tóte scirile suntă încă pripite și premature.

Roma.

Unele foi au lătită sciri alarmante despre starea sanitară a Pontificelui Ro-

dar de altcum érá și cu multă mai flămândă, decâtă ca să nu asculte de invitarea amicului seă. Și fără de ceva scrupulă îl însoțesce pre acesta în chilia de mănăcare, fără de ceva scrupulă se apucă de mănăcare și totă fără de ceva scrupulă primesce invitarea acestuia de a merge după cină la preumblare.

„Pe Joe, ce vântă ală dracului!“ esclamá profesorulă eșindă afară după cină. Dar de abia pronunțase vorbele aceste, cândă vântulă fi apucă pălăria de pre capă, și i-o mână câtă colo.

A vedé pre cineva alergândă după o pălărie mănătată de vântă e ună ce tare desfătătoră, dar a te sirgii să prinđi într'adeveră o pălărie mănătată de vântă e ună lucră aprópe de artă, care nu succede totă-deauna. Dacă pășescă în urma ei cu ponderosită și încetă, așa după cum pretinde demnitatea ta, te espuni numai risului, și pălăria ta merge totă mai departe. Dacă fugi după ea și vii în focu, poți fi sigură, că vei trece preste ea, și în vreme ce tu te vei întórcé să o apuci, ea va plecă întraltă parte și-și va ríde de tine cu răutate. Dar dacă încă spre nenorocirea ta îți vine înainte ună podă preste ună părău afundă, vre-ună șanță plină cu apă, vre-o căruță, ori altă nenorocire, atunci să scii, că vânătoarea ți-se îngreună preste măsură, și pălăria dacă pre lângă altele e și nouă, atunci are să sufere multe.

Că profesorulă a alergată îndată după pălăria sa, aceea e ună lucră, ce de la sine-lă poți înțelege, și cumcă și Dr. Delta a făcută același lucră, despre aceea n'ar trebui să te mai îndoesci de locă. Și așa amendoi se luară la gónă după pălărie, deși unulă încă ar fi fostă destulă, dar fiindă-că au fugită amendoi, unulă totă-deauna nimiciá ceea ce celălaltă i-se părea că va ajunge, și astă-felă, pălăria înaintă totă mereu. Întrecerea asta n'a ținută multă, pentru că nu preste multă proprietariulă pălăriei cădendă într'ună șanță s'a cufundată până la gâtă în nea și tina. De fugită se înțelege, că nu mai fugea, dar cu atătă mai tare strigă după ajutoră, în vreme ce Dr. Delta fugea în ruptulă capulă și cu totă zelulă după pălărie.

Nenorocirea, scii forte bine, aprópe mai nici odată nu umblă singură. Și aci s'a mai adausă una, și încă prin doi ómeni binevoitori, carî se întorceau pôte de la vre-o petrecere. Aceia auđindă strigatulă după ajutoră și vedendă, că unulă fuge întraltă parte, îndată presupuseră, că aci nu pôte să fie decâtă ună atacă tâlhărescă. De aceea după elă, după elă, după tâlhariulă, ce fuge! Și acești ómeni binevoitori, fără de a băgă de sémă tufele și tina, prin care treceau, se luară după Dr. Delta și-lă prinseră chiară atunci, cândă acesta puse mâna în sfărșită pre pălărie. Și în locă de a auđi acum

mulțămitele, ce pre dreptulă le așteptă dela colegulă seă, fi apucată de mâni brutale, nevoită a ascultă, cum îlă întituléză tâlhariu și hoșiă, cum îlă maltractéză și îlă silescă, să mérégă la poliție . . . .

Și în vreme ce se întemplantă aceste, sermana Sofia, câte aveá de suferită acasă! Patru óspeți sosira de multă, mai lipsiá stăpănu lu casei și ală cincilea óspe. Onorabili domni óspeți erau cu desevărsire rupți de fóme, și cu tóte aceste în locă de a li-se dá de mănăcare, trebuiau să suferă pre la nastă gádilitura aromei mănăcariloră: chinuri adeverată tantalice. De multă timpă ce érá pregătită cina, din ce în ce amenință totă mai multă să se strice. Sofia totă la cinci minute érá la ușe și ascultă: grozavă așteptare. În urmă sosiră și cei doi atătă de multă așteptați, după ce se înțelege, trebuiră ca mai întâi să dea samă la poliție de cele ce s'au întemplantă.

Să o mai spunemă, că după acésta cina a decursă cu celă mai mare „animo“, o credemă de superfluă. Culmea petrecerii au fostă toastele ridicate în onóra stăpănu lu casei, dându-se espresione dorinței, că pre venitorulă rinocerulă Nilulă fi voră permite să facă mai de timpuriă invitările la cină, de câtă ađi.

A.

mană. Adevărul e, că deși în urma căldurei nesuferite Sânția Sa suferă, totuși cauză de îngrijire nu este. Dovadă eclatantă e, că Sânția Sa în fiecare zi primesce o mulțime de persoane în audiență.

Deja de acum se încep pregătirile pentru serbarea demnă a iubileului episcopesc al Sânției Sale, care va fi la începutul anului 1893. Suntem siguri, că lumea catolică va serba acea aniversare cu aceeași însuflețire, cu care a serbat iubileul preoțesc.

Foile liberale au atacat Vaticanul pentru ținuta sa față cu alianța întreită. Că Vaticanul nu poate să fie favorabil alianței triple, este clar, căci alianța triplă încâtă-va indirect favorizează starea nedemnă a Scaunului papal. Și în acest respect și noi ne-am făcut rezervele noastre. Dară intru câtă alianța întreită susține pacea, Vaticanul o spriginesce.

Belgia.

În luna lui Septembrie se va ține în Mecheln un congres catolic internațional, a cărui scop va fi continuarea lucrării începute în congresul din Liege, adică studiarea și dezbaterile chestiunii sociale. La timpul său dezbaterile congresului din Liege au fost atrasă asupra sa atențiunea și simpatiile lumii întregi, și nu e îndoios, că și lucrările viitorului congres din Septembrie vor fi de același interes și de aceleași succese, ca și cele a congresului precedent. De președinte al congresului este destinată ministrul *Jakobs*, era de președinte al secțiunii sociale renumitul sociolog *Woeste*. Bărbați de renume europen pre terenul sociologic din Franța și Germania au promis participarea lor la acest congres, care cu atât va fi mai strălucit, dacă între sociologii catolici se va pute ajunge o concordie deplină cu privire la toate chestiunile. Acesta e foarte probabil, după ce Sânția Sa în enciclica „*Rerum novarum*“ a statorit acelea principii, cari trebuie să se urmeze în rezolvirea chestiunii sociale.

Revistă politică.

Afaceri interne.

Săptămâna parlamentară trecută este memorabilă pentru scenele furtunoase întâmplate, cari puțin a lipsit de nu au ajuns scenele din parlamentul italian. În 10 și 11 a. l. c. s'au ținut vorbirile finale în cauza proiectului despre reforma administrațiunii. În vorbirile acestea s'a relevat din nou chestiunea naționalităților, care se vede că totu le dă mult de cugetat la legiuitorii nostri. Remarcabilă a fost în această privință vorbirea deputatului *Eötvös*, care a spus-o cu totă franchețea, că naționalitățile, și în special Românii, nu se voru mulțami cu aceea, că se voru denumi vre-o câțiva amployați români, ci că spre mulțămirea Românilor se poftesce o tractare justă, dreaptă, echitabilă și imparțială. Le-a spus-o asemenea, că nu e o politică înțeleptă a eschide din parlament pre Români, cu toate că în această țară locuiesc mai bine de 2 1/2 milioane de Români.

Luni în 13 s'a întâmplat votarea nominală asupra proiectului, terminându-se

cu primirea proiectului drept basă la dezbaterile speciale. Pentru proiect au votat 261, *contra* 99, au lipsit 50: majoritatea deci e de 162.

În urma acestui vot opoziția extremă a decis obstrucție. *Eötvös* a amenințat, că opoziția va împedea nu numai realizarea acestei legi, ci și votarea bugetului. Vom vedea deci, ce poziție va lua guvernul și partidul liberal. De o dată obstrucția se manifestă în cererea votărilor nominale, cari răpesc o mulțime de vreme înzădar.

Dezbaterile parlamentare au avut ca urmare și două ducele, anume între deputatul *Gajári*, redactorul dela „*Nemzet*“, și între deputatul *Vécsey*, și erași între deputatul *Gajári* și deputatul *Polonyi*. Deputatul *Polonyi* a primit o rană grea la brațul stâng, și astu-fel puțin va fi cruțat parlamentul de strigătele lui.

Totu Luni și-a motivat deputatul *Irányi* propunerea sa pentru reducerea censului pretins la dreptul de alegere dietală, dară la propunerea ministrului-președinte *Szápáry* moțiunea a fost respinsă.

Anglia.

Visita împăratului german continuă a preocupă presa europeană. Cordialitatea și însuflețirea, cu care a fost întâmpinată tinerele împărat din partea întregii populațiuni, sinceritatea bucuriei și îndestulării, ce o a manifestat împăratul în totu timpul petrecerii sale, vorbirea pătunsă de iubirea de pace, adresată primarului din Londra, sunt totu atâtea dovezi, că Anglia încă s'a alăturat, deși nu în scris, la alianța de pace a puterilor centrale.

România.

Noul tarif vamal votat de corpurile legiuitoare și întărit și din partea regelui, a fost publicat deja și în „*Monitorul oficial*“, și din 29 Iunie st. v. a intrat deja în vigoare. După acest tarif toate proveniențele din străinătate sunt supuse la taxe omogene, stă însă în voea guvernului român, ca la proveniențele din acele state, cari față de România susțin tarife exagerate, să potă aplica asemenea taxe exagerate. România deci prin acest tarif s'a emancipat economic și este de sine stătătoare. — Acum după ce România din partea ei a abrogat tarifele excepționale impuse proveniențelor din Austro-Ungaria, sperăm că și guvernele noastre vor înceta cu măsurile excepționale, și că astu-fel războiul vamal se va termina spre mulțămirea ambelor state.

Bulgaria.

O telegramă din Constantinopol anunță, că Sultanul a primit în audiență separată pre ministrul bulgar *Nacevici* și pre agentul diplomatic al Bulgariei din Constantinopol, dl *Vulkovici*. Cercurile politice atribue acestei audiențe o importanță deosebită, pentru-că dela detronarea principelui *Alexandru Battenberg* acum se întâmplă prima oră, că Sultanul primesce pre delegații guvernului bulgar. Se vorbește, că ambasadorul Rusiei

Nelidov va face întrebări la sublima Pörtă din acest incident. — Este cert, că audiența acesta nu se poate considera ca lipsită de importanță, și în totu casul trebuie să se privească de un indiciu pentru consolidarea stărilor din Bulgaria.

Corespondințe.

Sibiū, 28 Iunie 1891.

Prea Onorată Redacțiune! ¹⁾

Joi în 25 Iunie a. c. a ținut aici Senatul scolastic protopopescu al tractului Sibiului ședință, în care și-a dat sēmă despre starea învățământului popular și progresul făcut în acest tract în decursul anului scolastic 1890/91. Din raportul general al senatului scol. protopopescu imi ieau voe a Vă comunica mai ales acele părți, cari cugetă că voru interesă mai mult pre cetitorii valorosului nostru organ „*Unirea*“, și anume:

În protopopiatul gr-cat. al Sibiului se află 34 comune bisericesci; dintre aceste 21 sunt provădute cu școle proprie, și anume: 18 comune cu școle confesionale, ér 3 comune cu școle așa numite grănițeresci, adică: Orlat, Racovița și Vestem. La școlile confesionale au funcționat 18 învățatori, dintre cari 11 sunt provăduți cu diplome de calificățiune; în 4 comune au funcționat ca învățatori preoții respectivi, dintre cari trei cu calificățiunea recerută; în 2 comune au funcționat învățatorii mai vechi provăduți numai cu decret și în 1 comună a funcționat un învățator provisor fără diplomă de calificățiune. În 13 comune bisericesci amestecate cu majorități gr-or. nu se pot susține școle gr-cat. din lipsa mijloacelor recerute, și pruncii aflători în etatea de școlă sunt avisați a cercetă școlile majorităților gr-or. respective, preoții gr-cat. însă sunt însărcinați a propune doctrina Religiei și Moralului pruncilor, cari cercetă atari școle.

Edificii proprie de școlă se află în 14 comune bisericesci, toate din material solid, în 2 comune se folosesc casele parohiale ca localități de școlă, după ce preoții respectivi locuiesc în casele proprie, ér în 2 comune (Alămor și Vizocna) încă nu există edificii scolastice, și pruncii se instruiază în case închiriate, dar și aici se fac pregătiri și se procură materialul necesar pentru edificare.

Numărul total al pruncilor aflători în etatea de școlă de ambele sexe dela 6—12 și respective până la 15 ani în anul scolastic 1890/91 a fost de 2090 și anume: 1127 feciori și 963 fete. Dintre aceștia au cercetat școlă 843 feciori și 582 fete, prin urmare n'au cercetat școlă 284 feciori și 381 fete.

Ce privește rezultatul examenelor pre anul scolastic expirat, — acela în 2 parohii (Sibiū și Gurartului) a fost: deplină mulțămitor; în 2 parohii (Șaldorf și Buia) bună; în 5 parohii (Alămor, Brad, Ghișasa de sus, Șelcă și Șura mică) mulțămitor; în 3 parohii (Șeica mare, Calvaser și Armeni) destulitor; în 3 parohii (Cașolț, Hamba și Vizocna) de mijloc destulitor; în Stenea

¹⁾ Publicăm cu plăcere corespondința acesta instructivă, exprimându-ne totu-odată dorința, ca și din alte părți să ni-se trimită asemenea corespondințe și altele analoge acestora, din cari să ne putem cunoaște împrejurările, între cari trăim, progresele, ce le facem, relele, ce ne bantue, și mijlocele de înaintare spre bine.

— nu deplină satisfăcătoră; în Slimnic — puțină destulă și în Borta — nullă.

Tot în această ședință a Senatului scolastic protopopescu conformă deciziunii Sinodului protopopescu dela 23 Aprilă a. c. s'au prezentat, pertractat și primită trei proiecte de statute de mare însemnătate pentru cauza scolastică din protopopiatul Sibiului, și anume:

1. Proiectul de statute pentru fondul scolastic tractual, căruia din partea premeritatului șef tractual Preaonoratul dnă Ioană V. Rusă ca inițiatorul și primul fondator al acestui fond i-s'a pusă o basă solidă prin marimosa donațiune de 500 fl. v. a. Este o faptă acasta, care vorbește însă-și, și doresc, ca în interesul școlilor noastre atât de amenințate în existența lor acestu exemplu să afle mulți imitatori între protopopi nostri. Fondul acesta prin mijlocele, ce se prevedu în statutele lui, în timp scurt va fi adus în pusețiune, ca să ușoreze multă sôrtea învățătorilor nostri mai slab dotati, să dea ună avântă puternică cauzei scolastice și să stîrnescă o nobilă emulare între învățătorii nostri întru împlinirea cu mai mare zelă a datorințelor sale. Pentru administrarea acestui fond până la proximal Sinodul protopopescu s'a alesu o comisiune provisorie sub presiulă șefului tractual din urmatorii dni: Ilustritatea Sa dlă Davidă baronă Ursă, Basiliu P. Harșană, Nicolaă Togană ca cassar și Ioană Ghișoiă ca controlor.

2. Proiectul de statute pentru fondurile de naturalie, care cuprinde indigitări practice, cum au să se înființeze atari fonduri mai cu succes, cum au să fie administrate, și cum au să se folosescă venitele acelor. Statutele acestea privesc tôte parochiile din acestu tract.

3. Proiectul de statute pentru reuniunea învățătorilor gr.-cat. din comitatul Sibiului.

Tôte acestea statute vor fi înaintate la timpul său Preaonoratului Consistoriu pentru a obțină aprobarea mai înaltă.

În fine mai observă, că Preaonoratul dnă protopopă a destinat ună premiū de 12 fl. pentru acelu învățătoriu din tract, care va dovedi, că poșede cea mai bună și mai regulată școlă de pomărit.

Etă pre scurtă activitatea senatului scolastic protopopescu desfășurată în ședința dela 25 Iuniu a. c., care, revărsându-și rațele sale binefăcătoare preste întregul protopopiat, cred, că se vor pute obțină succese mai mari pre terenul învățămîntului popular decât în trecut. X.—Y.

Concursu.

Părinții, cari doresc a-și aședă fii pre anul scolastic 1891/2 în Seminarul tinerimii române gr.-cat. din Blăși, au de a-și trimite suplicele până în 15 Aug. n. a. c. Escelenței Sale Preasântitului Metropolitan în Blăși. La suplicele pentru primirea tinerilor, ce nu au mai fost în Seminar, este a se alătură și testimoniul depre clasa absolută în anul scolastic trecut.

Condițiunile primirii sunt: 1. Pentru ună tinere sunt de a se solvi 10 fl. pre lună sau 100 fl. pre an în două sau în patru rate. 2. Taxa înscrierii 4 fl. și pentru scaldă 1 fl. 3. Fiecare tinere are să fie provădit cu: I. 4 părechî schimburi, 4 năfrămi de posunar și 2 la grumați, 2 părechî călțuni buni și 4 părechî peciorete (fusecli sau obiele). II. Vesminte de pată: ună străjacă, 3 fețe albe de pată dedesubt, 2 perini și 4 fețe de perini pestrițite, 2 fețe de joljă de coperit patul și ună țolă sau plapomă.

Tôte vesmintele de pată și schimburile au să fie însemnate cu numele elevului respectiv. III. 3 ștergare, 2 pepteni, unul rar și altul des, cuțit, furcuță, lingură, păhar și 3 serviete, perie de vesminte și călțuni. Articli de mănecare nu este ertat a trimite elevilor seminariai decât la serbătorile celea mari. Asemene nice bani, ci tôte lipsele elevilor sunt de se împlini prin superioritate.

Provișunea este: locuință, vîptă întreg regulat, dimineța lapte cu pâne, la amedzi 3 speci, în duminică și serbători 4. Săra 2 speci. În zile de post la amedzi 2 speci, în Duminică și serbători 3, săra 2 speci. Spăiat, luminat, fucălit, medic, medicina și la casă de lipsă instrucțiune.

Părinții, cari ar' dorî, ca fii lor să mănec la mēsa superiorilor vîptul acestora, vor solvi 14—16 fl. pre lună pentru unul după etate. Vîptul acesta constă: dimineța cafea cu lapte, la amedzi 4 speci, în zile de post 3, săra totu-deauna 2 speci.

Pentru înăspritul schimburilor sunt de a se solvi 3 fl. la începutul anului. Ceî primiți voru avē a se presentă în 31 Aug. n. 1891 înaintea Direcțiunii subscrise.

Blăși, 9 Iuliu 1891.

Dr. Alesandru Grama,
Can. mctr. și Dir. Sem.

Convocare.

Despărțimîntul Asociațiunii transilvane XXXII (D.-S.-Martină) pentru literatura română și cultura poporului român, își va ține prima sa adunare generală la 2 Aug. st. n. a. c. la 10 ore a. m. în comuna Cetate de baltă, la care sunt prin acasta invitați toti membrii și spriginorii literaturii și culturei române.

D.-S.-Martină, 8 Iuliu 1891.

Pentru comitetul despărțimîntului:

Vasile Zehană,
director.

Iacob P. Macaveiă,
actuar.

Colecta cruceiului.

La colecta cruceiului inițiată de noi în numărul 16 ală „Unirii” din a. c. s'au asociat:

În **Archidieceșă**. *Protopopiatul Almașului*: O. D. *Simeonă Marinceșă*, p. în Bogdană, 750 s.

În **diecesa Lugoșului**. O. D. *Petru Pinteă*, p. în Nevrincea, 350 s.

Au solvit. În *Archidieceșă*: O. D. *Ioană Albonă*, p. în Velcheru, 7 fl. — M. O. D. *Demetriu Cuteană*, p. și v.-prot. în Săcădate, 3 fl. dela sine. N. N. 1 fl. 10 cr.

Rugăm din nou pre venerabilii protopopi și parochi, cari încă nu s'au asociat la colecta cruceiului, să se asocieze fără amănare. Causa e preasantă și momentosă. Jertfa, ce o cerem, este de totu neînsemnată. Numai zel, abnegațiune și spirit apostolic se pot face, și din crucei se vor face mi. Dară să nu lipsescă nimeni din acasta nobilă întreprindere!

Solvirile se pot face deja, și în Archidieceșă ne rugăm să se adreseze „Casei centrale archidieceșane”, era nouă să ni-se facă cunoscute pentru cuitare și pentru ținerea evidenței.

Noutăți.

Din **diecesa Oradel mari** — M. O. D. *Michailă Ciuca*, până acum administrator ală oficiului protopopescu de Mădărasă și parochi în Zsadány, este numit Vice-Archidiaconu ordinar ală aceluia-și district protopopescu.

Numiri. Dlă *Ioachimă Nădeșană*, viconotară la judecătoria cercuală din Icelandă este numit notaru la tribunalul regesc din Odorheulă secuescă, era dlă dr. *Nicolaă Costană* e numit viconotară la judecătoria cercuală din Teresiopol. *Alesandru Andressi*, asistentul profesorului de oculistică *Szilágyi* din Clușiu, este numit și medic ală despărțimîntului oculistic la spitalul „Carolina” din Clușiu.

Recunoscință. Consistorul metropolitan a esprimată recunoscință Preonoratului Ioană V. Rusă protopop ală Sibiului pentru marimosa donațiune de 500 fl. făcută pre sama fondului scolastic tractual.

Distincțiune. Maiestatea Sa a conferit Episcopului din Cinci-Biserici, Monseniorelui Ferdinand Dulănszky, ordul coronel de fier de I clasă pentru recunoscerea meritelor, ce și-le-a câștigat acela-și întru restaurarea basilicei monumentale din acelu oraș.

Binecuvintare de biserică. În 5 Iuliu a. c. a fost binecuvintată biserică cea nouă și frumoasă din comuna Chinescă (diecesa Gherlei) prin Rsmul D. Canonic Ioană Papiu. Publică forte numerosă a participat la acelu sântu act, și pre fețele tuturor se putea vedē bucuria sufletescă, ce o simțiau la vederea frumoșei opere. Laudă se cuvine bravului popor și parochiului local Ilie Centea, cari au ridicat cu multe jertfe ună vrednică locașă marelui Dumneșu.

Ministrul r. u. de instrucțiune cu începutul anului scol. 1891/2 va lua sub prevederea statului gimnaziul inf. din Ibașfalău.

Adunarea despărțimîntului XVII ală Asociațiunii transilvane pentru lit. rom. și cultura poporului român s'a ținut în 6 a. l. c. în Deș în localul școlii greco-catolice. Adunarea a fost slabă cercetată, așa ne scrie corespondentul nostru. Reconstituindu-se subcomitetul, a fost realesu de director domnul avocat August Muntean, era în subcomitet asemenea au fost aleși totu bărbați de frunte. Astu-fel e de sperat, că de aici înainte subcomitetul va funcționa cu mai mare regularitate, și că tôte causele culturale voru lua ună nouă avânt.

Repausul de Duminică. Mercuri în 15 a. l. c. a intrat în vigore articolul de lege XIII din 1891 despre repausul de Duminică, și în 19 a. l. c. va fi cea dintăiu Duminică, în care va trebui să se observe repausul prescriș. În înțelesul acestei legi în tôte Duminecele anului și în 20 Aug. serbătorea s. Ștefană, trebuie să înceteze deosebiți ramă de industrie, începând dela orele 6 dimineța până a două și dimineța era-și la 6 ore, va să ăică într'un restimp de 24 ore. Escepțiunile dela acasta lege generală le-au stătorit ministrii de comerț și de finanțe. Regretăm numai, că escepțiunile dela legea numită sunt prea multe, ast-fel că abia mai scie omul, cari sunt acei ramă de industrie, la cari se estinde legea din cestiune. În special amă fi dorit, ca crișmele, bereriile și cafenelele să rămână închise în Duminică. Alt-cum însemnăm pentru orientarea cetitorilor nostri, că de aici încolo neguțatoriile și măcelăriile voru fi deschise în Duminică numai până la 11 ore înainte de amedzi, și că Foile cotidiane nu voru apăre Lună. Sperăm, că defectele, ce sunt încă în aplicarea legii acesteia, se voru delatură mai târziu.

Instalare de comite suprem în Făgăraș. În 7 a. l. c. s'a întâmplat în Făgăraș instalarea nouă denumitului comite suprem *Guido Baussner*. Festivitatea a decursă ca tôte de acestu soi. Trebuie însă să relevăm purtarea energică și patriotică a românilor din acelu comitat, desfășurată cu acea ocaziune. La vorbirea-programă a comitetului suprem a răspuns în numele tuturor românilor din comitat bravul nostru vicar Vasiliu Rațiu, desfășurând într'o vorbire de aprupe 1 oră tôte fazele, prin cari a trecut comitatul Făgărașului mai alesu pre terenul administrativ, și cum în contra tuturor legilor limba română a ajunsă să fie scosă aprupe cu totul din administrațiune. În fine Rsmul dnă vicar a pretins, ce i-se cuvind. La acasta vorbire a domnului vicar s'a aflat îndemnată a răspunde cu mojiș notarul public Kapdebo, dară la protestările sgototose ale adunării a trebuit să încete.

Vorbirea comitelui suprem a avut un caracter destul de acomodat pentru a multămi pre șovinisti, și totuși a dat ausă la o interpelație în parlament, fiindcă nouă comite a mărturisit, că este de origine sasă și voescă să rămână sasă.

PARTE SCIINȚIFICĂ-LITERARĂ.

Mihailu Eminescu.

(Continuare.)

Unu sonetă dela pag. 51 se începe cu pleonasmul acesta urtit:

„Iubindă în taină am păstrat tăcere.“

Va să dică, poetul nostru pôte iubi „în taină“ și strigând în gura mare: că iubesc.

În același sonetă în strofa din urmă la pag. 52 dice poetul cătră amantă-sa:

„C'o suflare recoresc suspinului.“

Homer vorbește de suspinuri adenci și grele. Și așa e și naturalu. Numai la Eminescu sunt suspinurile „ferbinți“ și se recoresc cu „suflarea“ ca supă, cându e prea caldă. Și mirare! Unul din laudătorii lui Eminescu dice chiar despre strofa, în care se cuprinde versul acesta, că în totă literatura europeană nu există versuri mai frumoșe. Se pôte vedea și din lauda acesta extravaganță din cale afară, ce abusiv condamnabili își permit laudătorii lui Eminescu. Nu există de bună seamă versuri mai frumoșe pentru cine n'a judecată nice cându pre Eminescu cum să cuvine.

Pentru atari omeni voru fi de secură totu atâtea capete de operă alui Eminescu și nisce frase confuze, fără înțelesu, sau cu unu înțelesu de totu forțat, în cari chiaru pentru aceea nu este nice unu picu de poezie, cum sunt următoarele: așa cându vorbește de „înălțimile albastre, cari plcă zarea loră pre dealuri“ (pag. 8), sau cându „geniul nostru“ dice, că „își caută lumea în creeri“ (pag. 19), cându dice ore-cui, să-i vină și „să-i spună numele alesii sale“ nu la ureche, ci „pre pleoape“, căci pôte „geniul“ audu și cu pleoape ca cei hipnotizați, cari cetesă cu pecioarele (pag. 36); sau cându dice, că deul dacului „a dat schintea putere din noianu de ape“ (pag. 22), cându noi ceștialați muritori scimă, că apa stinge schintea. Sau cându la pag. 56 dice că apropierea amantei „îi liniștesc adenci inima ca răsărirea stelei în tăcere“, ca și cum ar răsări stele și cu larmă, ca să nu mai dicem nimic, câtu de absurdă e totă asemănarea acesta. Sau cându la pag. 59 dice, că: „norii trecu pre șesuri“, cându noi scimă, că norii trecu pre de-asupra șesurilor, și și delurile înalte le atingă numai câte odată. Sau cându la pag. 60 dice, că: „smulge unu sonetă din trecutul vieții“, ori la pag. 95 cându dice, că: „umbra gândurilor regii se aruncă întunecată“, atunci închipușcă și cine pôte, ce va să dică: „aruncare întunecată“; sau la pag. 92, cându dice, că „o umbră în-aripată înmăie buzele demonului“, cându eră să strige nisce cuvinte, și așa înmăiându-i-le n'a putut strigă. Cându strigăm, ne sunt dară buzele „vrtose“, și cându tăcem, atunci ne sunt „moi“. Ori la pag. 37, cându dice, că: florea albastră „grămădesce riuri în sora“, la pag. 116, cându dice, că „luna ține strage în brații de pre deluri“, la pag. 121, cându dice, că iubita sa „e slăbită de umbra doibșelor dureri“, deși nice elu nu va sci, ce vré să dică: „umbra durerilor“. Sau la pag. 129, cându vorbește de „întunecarea vederii cu umbre cari nu sunt“, la pag. 132, cându ne spune, cum „clopotul plânge cu limba“, și apoi să-și închipușcă cetitorii unu om, ce plânge cu limba. Sau la pag. 222, cându ne spune, că: „luna joca printre nori“, ori cându la pag. 232 chiamă „noptea să-i oprcă sora“, și nu-și aduce aminte, că dacă noptea ar puté opră pre ceru sora, atunci și-ar pune și ea capul. Sau la pag. 57, cându dice, că: „glasul gândurilor tace“, ca și cum gândurile ar strigă, și ca amanta să vină, să-i „însemneze puterea nopții“, și apoi să-și facă cetitorii idee de o „putere senină“. Sau cându geniul nostru voindu a dice, că nu mai scrie, folosesc pentru acesta minunată metaforă, „că péna i-a rămasă în cernelă“ (pag. 245).

Pentru atari omeni de secură sunt ceva genialu nisce lucruri de alui Eminescu ca următoarele idei monstri: „ochi moi“ (pag. 93), „buză mute“ (pag. 93), „gură descleștată“

(pag. 205), „buză descleștată“ (pag. 209), „sară sură“ (pag. 211), „umbră albă“ (pag. 281), „umbră de argintă strălucită“ (pag. 66), „somnă caldă“ (pag. 71), „recore brună“ (pag. 76), „gându argintos“ (pag. 78), „umbră argintosă“ (pag. 95), „mucuri ostenite“ (pag. 89), „haină palidă“ (pag. 103), „șopte calde“ (pag. 106), „ochi ferbinți“ (pag. 106), „isvora albe“ (pag. 125), „apă somnorosă“ (pag. 156), „câdență mulcomă“ (pag. 227), „singurătate mișcătoare“ (pag. 236), „cântare întunecată“ (pag. 229), „minte bine ridătoare“ (pag. 134), „vălă sclipitoare“ (pag. 136), „purcelușu de trébă“ (pag. 212), „asfințitu de séră“ (pag. 59), ca și cum ar existe și „asfințitu de dimință“, „zăpadă viorie“, „care curge“, deși nu-i topită, (pag. 210), „glasu caldă“ (pag. 220), „întunerecă mândru“ (pag. 214), „zare din gene lungi“ (pag. 104), „umbra celor nefăcute“ (pag. 237), sau cându poetul nostru dice, că: „vede vestea“ (pag. 47), că „picură de somn“ (pag. 53), că „îi bate tēpla liniștită ca o umbră viorie“ (pag. 205), că „i-se stinge noptea“ (pag. 210), că „luna îi întunecă suferințele“ (pag. 236), și apoi să ne spună adoratorii lui Eminescu, ce e „o suferință întunecată de lună“.

Pentru atari omeni de secură sunt demne de Virgiliu nisce tablouri grețose de alui Eminescu ca cele următoare: Așa cându la pag. 18 în o biserică pustie în locu de popă e unu „greeră, care tōrce unu gându finu și obscură“, eră cantorul „unū caru care bate tōca sub muru“. Sēracul cantorul la Eminescu a ajuns și clopotaru! Eră la pagina următoare, cându ne spune poetul, „că-și caută lumea în creeri“, și în locu de lume își găsește în creeri „unū greeră, care vrăgește tristă, tomnatică și răgușită“. Ori cându la pag. 180 t. II dice: că „frunzele n poiană șoptescă ca șmotul de gură, ce se sărută“, eră la pag. 182 t. II, că, „sufletul stă în peptu rochiu“, la pag. 187 t. II, că „lumina are sete de întunerec“, la pag. 188 t. II, că „stelele nască umeși pre bolta senină“, la pag. 193 t. II, că a vedut „femei cu ochi, ce isvorăscă schintea“, și totu nu s'a spăriat de ele ca de smeul; la pag. 211 t. II, că „noptea vine din stele aurōse cu umbre suspinānde“, la pag. 221 t. II, că „pustiurile schinteză sub lumina lună“ pag. 236. Sau cându la pag. 74 voindu a face o descriere sublimă a Egiptului, ne spune, că în țera aceea minunată „paserile ciripescă cu ciocul în sora printre tuțe de mătură, eră Nilulă își mișcă legenda și oglinda spre mare“. Sau cându la pag. 99 ne încântă cu aceea, că ne spune, „cum iubitei sale îi va astupă gura cu perul“, așa-i e de dragă. La pag. 84 voindu a dice, că alēsa inimei sale, dacă ar face numai unu pașu „delicatu“, șeptemăni întregi n'ar puté uită, flū numescă pașul acesta „unū pașu făcutu a lena“. Eră pre bieta amantă, pre carea a nădușit'o cu astupatul guri cu perul, o mângăe, că să nu se supere, dacă o va sărută, că nimeni nu va vedé, fiindu-că sărutarea va fi „sub pălărie“. Închipușcă și acuma cetitorii, ce pălărie mare a trebuit să pōrte poetul nostru, dacă nu-l vedeă nimeni, ce faceă sub ea. Dacă nu mai mare, apoi câtu o șatră a trebuit să fie. Sau cându la pag. 140 ne spune, că dacă numai odată s'ar fi uitat la elu amanta, atunci așa o ar fi cântat, câtu generațiunii întregi s'ar fi uitat la ea înmărmurite. Sēracul Dante! elu încă a promis Beatricei, că o va cântă; însă Dante nu s'a sēmțitu în stare a o cântă decâtu „cum n'a mai cântat nimeni o femea“. Geniul nostru însă s'a sēmțitu mai mare ca Dante, cându a promis amantei sale, că așa o va cântă, de generațiunii întregi voru înmărmuri uitându-se cu gura căscată la ea. Potentes potenter agunt. Sau tabloul admirabilu de frumosu, cându o femea măniosă „îi întinde o gură deschisă pentru sfadă“. Să-și închipușcă cetitorii, că întră în o casă, și acolo femea măniosă în locu de a se uită urlu la elu, îi „întinde o gură deschisă pentru sfadă“ și apoi să scie,

că acesta e unu „admirabilu, mărețu“ tablou de a geniului Eminescu. Sau să încerce ori ce adorator alui Eminescu a „însghiebată“ și a se desfătă în tablourile următoare:

„Norii curgă, raza loră șiruri despică,
„Streșini vechi casele n lună ridică“

(tom. II pag. 188). Sau

„Parec și trunchii vecnică pōrtă sufletu sub cōje,
„Ce suspină printre ramuri cu a glasul loră vrage;
„Er prin mândrul întunerec alu pădurii de argintă
„Veți isvora sdrumicate preste petri licurindă,
„Ele trecu cu harnic unde și suspină n floră mo-
latică,

„Cându coboră n ropot dulce din tapșanul pră-
vălaticu,
„Ele sară în bulgări fluiți preste prundul din
rēstōce.

„În cuibar rotind de ape, preste care luna zace.“¹⁾

Din confuziunea babilonică a tabloului acestuia amintimă numai curioșă și ridiculă idee, că dacă pădurea e „de argintă“, atunci și întunereculu din ea încă trebuie să fie „mândru“. Nu scimă, dacă cumva lui Eminescu închisă în o casă „de argintă“ fără ferești, în care nu străbate nici o rață de lumină, întunereculu de acolo i-s'ar mai păre „mândru“, și nu cumva ar voi să scape câtu mai lute din acestu întunerec „mândru“.

Și numai exemplele, ce le-am adus până aici, arătă preste totu o așa mare lipsă de cugetare corectă și așa mare confuziune de idei, o așa mare silință deșertă și unu conglomerat așa mare de contradicții și lucruri absurde, precum n'am așteptă nici pre departe în unu poetu, căruia i-se ascrie nemeritată și cutezata onore de a fi celu dintăiu, care a introdus în poezia noastră „cugetarea ca fondă“ alu poeziei. Ma ele ne arătă, câtu își va fi sdrobitu bietul Eminescu capul, până a produs și atata, câtu a produs.

Din tomul alu doilea publicat de dl Morțun n'am adus numai câteva exemple. Căci de am aduce și de acolo atâtea, ca din tomul I, ne temem, că Eminescu ar fi judecatu de pré ridiculu, cu tōte că în privința sēmțimintelor poeziile din tomul II scrise până nu i-s'a încubat în capu filosofia lui Schopenhauer, sunt multu mai simpatice ca celea de mai târziu.

Să vedem însă logica lui pre o basă mai largă. Să vedem, cum e cugetarea lui, atunci, cându în o poezie ca unu totu voescă să-și esprime unu sēmțământu, bunu rău cum este.

Începem cu poezia cea dintăiu din volumul publicat de dl Maiorescu, cu poezia: „Singurătatea“.

În poezia acesta voescă Eminescu să desemne unu tablou alu singurătății cu tōte cugetele, ce în mijlocul ei pot să cuprindă pre o inimă sēmțitoare, și în specialu pre a lui. Asta o face „geniul“ nostru în modul următor: În strofele dintăiu ne spune, că prin minte îi trecu totu cădur de iluzii, și amintirile „i-se tirăscă prin capu ca greurușii printre zidiri vechi“, sau îi cadu „mângăioșe“ în picur ca cēra pre sufletu și se sfarmă. Până aici tabloul e mai multu ridiculu decâtu trist. Apoi ne spune, că prin casă e plin de țesetură de paingin, că șorecii îi umblă pre furigă printre cărți, ba-și ridică privirea în podu și afă, că și acolo e plin de șoreci, cari îi rodă învelișul dela cărți, că pōte podul i-a fostu spartu, de nu numai a auditu, că șorecii rodă la cărți, fără i-a și vedut, că rodă la învelișul lor. Asta flū supără pre „geniul“ nostru de totu tare, că acum rămâne fără cărți, șorecii îi mănă fericirea. Și așa s'a supăratu de tare, de și-a propus, să nu mai scrie nici o poezie. Pōte că șorecii i-au rosu chiar pre Schopenhauer, și acum nu mai aveă, de unde să se inspire. Blăstemații de șoreci, eră să ne facă fără de „geniu“. Cându însă „geniul“ nostru e torturat de gândurile acestea, atunci eră estu greurușii și șorecii de prin găuri, începă a umblă „ușorū“ și „mēruntū“, (greurușii în strofa amintită mai susu se tirăiau, acum

1) pag. 214.

umblă,) și-lu stimulează pre poetulū nostru așa de tare și așa de melancolicū, de in capū i-se facū versurile dela sine, și așa érăși ne-amū recăstigatū „geniulū“, pre care erau să ni-lū mânce șorecū. Ca să se convingă și cetitorū, carū nu cunoscū de locū pre Eminescu, reproducemū aici strofele acestea:

»In odae prin unghere
»S'a țesutū păinginișū,
»Și prin cărțile in vravuri
»Umblă șorecū furiosū.»

»In acéstă dulce pace (ce pace dulce între șorecū! Cul.)

»Imī ridicū privirea 'n podū,
»Și ascultū, cum invelișulū
»Dela cărți el mi-le rodū.»

»Ah de câte ori voittū-am
»Ca să spāndurū lira 'n cuiū, (tare bine făcea! Cul.)

»Și unū capetū poesiei
»Și pustiulū să puiū.» (E pustiū între atāta șorecū? Cul.)

»Dar atunci greerū, șorecū
»Cu ușorū mēruntulū mersū
»Readucū melancolia-mī,
»Erā ea se face versū.» (Ce șorecū scump! Cul.)

Cetitorū vorū întrebā, cā ore vorbesce Eminescu in strofele acestea seriosū, sau in glumā ori in baijocurā? Da! răspundemū, vorbesce seriosū, și încă voesce să fie sublimū! Ma dlū Gherea la pag. 147 din criticele sale aduce poesia acéstă ca pre unū modelū, cum scie Eminescu de bine să descrie lucrurile. Și nu puțin fi vorū crede, căci dlū Gherea are unū așa mare talentū de a desemnā tablourī, câtū din poesiiile cele mai absurde alū Eminescu, până bați in palmī, îți face unū tablou, care răpescē pre cei necugețatorī, căci dlū Gherea e unū talentū neasēmēnatū mai mare ca Eminescu.

Bine, vorū dice cetitorū, darā dlū Gherea cum pōte probā talentulū luī Eminescu de-a descrie chiar cu poesia acéstă ridiculā și plinā de șorecū, intitulatā: *Singurătatea*, și apoi numai de singurătate nu e vorba in ea? Asta pentru talentulū luī Gherea e forțe ușorū. Etā cum: Dlū Gherea dice, cā dacā omulū aude, cum se trespēcū greurușū, și cum umblā șorecū prin casā, atunci trebuie să fie singurū și melancolicū, cā altū-cum nu i-ar audī. Va să dicā, de va fi omulū nemelancolicū, sau de vorū fi doi omenī in o casā, de vorū tăcē câtū de tare, totū nu-i vorū audī. Sau de va fi numai unulū in casā in tăcere absolutā, érā afarā va fi larmā, atunci totū fi va audī. Asemenea dice dlū Gherea, cā numai de va fi unū omū singurū in casā, pōte audī, cum rodū șorecū la cărți. Doi sau trei, de vorū tăcē ori câtū, nu vorū audī. Mai departe dice dlū Gherea, cā țesătura de păingini érā nu pōte fi in o casā plinā de viețā, ci numai unde șede unulū singurū. Și-a uitatū dlū Gherea, cā păinginișulū pōte fi și in o casā plinā de viețā, dacā însă e plinā și de lene. Și-a uitatū dlū Gherea, cā păinginișulū stīrnesce in noi nu idea singurătătū, ci a necurățeniei, și totū așa și greurușū, gōngele puturose și șorecū. Și Eminescu făcea mai bine, dacā intitulā poesia acéstă nu: *Singurătatea*, ci: *Necurățenia*.

Singurătatea este de mai multe specii. Este singurătatea Inchisorū, singurătatea din cela mănăstirū, singurătatea pustniculū, singurătatea călătorulū, singurătatea melancoliculū, singurătatea invētatulū și așa mai departe. Fiecare își are particularitățile sale. Fiecare sēmțirile, cugetele și speranțele sale. Amū putē aduce din scriitorū classicī modele de descrieri admirabile de plăceri și dureri ale diverselorū singurătătū, carū ne farmecā și ne procurā o adevăratā plăcere sufletescā. Aducemū însă numai una din Schiller, care in „Die Braut von Messina“ astū-felū face pre călugărița fugitā să-și descrie plăcuta ei singurătate de ore-cāndū din mănăstire:

*Ach warum verliess ich meine stille Zelle?
Da lebt' ich ohne Sehnsucht, ohne Harm,
Mein Herz war ruhig wie die Wiesenquelle,
An Wünschen leer, doch nicht an Freuden arm.* ¹⁾

¹⁾ »O pentru ce am părăsitū eu cela mea cea liniștitā? Acolo trăiam fără dorințe și fără necasurī! Inima mea erā acolo liniștitā ca unū isvorū de câmpū, gōlā de dorințe, însă avutā in bucurī.»

Și totū acolo, cāndū cāntā corulū despre singurătatea celei din mănăstire:

*Und auch der hat sich wohl gebettet,
Der aus der stürmischen Lebenswelle
Zeitig gewarnt sich heraus gerettet
In des Klosters friedliche Zelle.
Der die stachelnde Sucht der Ehren
Von sich warf, und die eitle Lust
Und die Wünsche, die ewig begehren,
Eingeschlāfert in ruhige Brust:
Ihn ergreift in dem Lebensgewāhle
Nicht der Leidenschaft wilde Gewalt,
Nimmer in seinem stillen Asyle
Sieht er der Menschheit traurige Gestalt.* ¹⁾

Unū singurū versū din strofele acestea cuprinde neasēmēnatū mai multū despre singurătatea celei din mănăstire decâtū totū ce a scrisū Eminescu despre singurătatea sa plinā de păingini, greuruși și șorecū.

(Va urmā.)

Aventurele ultimulū Abencerrage.

Novelā de F. R. Chateaubriand.

(Continuare.)

Douē-deci și patru de ani trecuserā dela recucerirea Granadei. In acestū scurtū restimpū cădurā deja 14 Abencerragi jertfā inrūrūței, ce o aveā clima neobicinuitā, greutăților vieții de nomadī și mai cu sēmā supērării, care sacā puterile omulū intocmai ca și unū inamicū tărăitorū. Inr'ō singurā odraslā mai zăcea întrēgā sperarea acesteī familii așa de renumite. *Aben Hamet* purtā numele Abencerragelū, care erā acusatū de Segri, cā ar fi sedusū pre Sultana Alfarina. Elū intruniā in sine frumuseța, puterea, elasticitatea și noblēța antecesorilorū sēi. Afarā de aceea se mai deosebīā printr'ō trāsăturā ușorā de tristētā, cum numai suportarea cu demnitate a unei nefericiri o pōte dā. In etate de 22 ani elū a perditū pre tatălū sēu. Acum s'a hotărītū, să întreprindā unū peleginajū in țera strămoșilorū sēi, pentru ca să-și satisfacă o veche dorință a inimei sale, și pentru a duce in îndeplinire unū planū, pre care l'a tăinuitū cu mare grige dinaintea mamei sale.

Elū s'a imbarcatū dreptū aceea in portulū Tunisulū, și fiindū favorisatū de vântū a ajunsū la Cartagena, unde a debarcatū și s'a îndreptatū îndatā spre Granada. Acolo s'a datū de unū medicū arabū, care voesce să caute in munții Sierra Nevada burueni vindecătoare. Unū catirū leneșū l'a adusū încetū in țera, pre carea mai înainte Abencerragi o cutrieraū pre fugari focoși. Înaintea luī mergeā unū conducătorū, care ducea alte douē animale de povară in frumșetate cu sdrāngānei și cu mănunchiuri de flori de diferite colorī. *Aben Hamet* a percursū estinsele câmpū și pădurile de palmī a regatulū Murcia. După etatea lorū acești palmī trebuiaū să fi fostū plāntați de strămoșul luī; și la acestū cugetū ilū cuprindea o jale adēncā. Colo se ridicā unū turnū, unde in timpulū rāsboiului dintre Mauri și creștinī stātea soldatulū la pazā; icī se vedeā o ruinā, a cărei stilū tradā originea sa mauricā: amintirī,

¹⁾ Și acela și-a așternutū bine, care făcutū atentū de timpuriū s'a mântuitū din valurile viforoase ale vieții in cela paucnicā a mănăstirū; care a aruncatū josū de pre sine umblarea nebunā după onori, și a adormitū in peptulū sēu celū liniștitū voia cea deșertā și dorințele, carī in vecl potescū. Pre acela puterea cea sēlbaticā a patimelū nu-lū mai cuprinde nici odată in confusiunea vieții, și in liniștitulū sēu asilū nu mai vede figura cea tristā a omenimī.

carī mișcaū puternicū inima Abencerragelū. Elū coborī de pre catirū și sub pretextulū, cā ar vrē să cerce plānte, se ascunse pre unū momentū între ruine, pentru de a dā cursū liberū lacrimelorū sale. In scurtū își continuā drumulū și visāndū călăresce sub sgomotulū clopoțelilorū și sub cānteculū monotonū alū conducătorulū sēu, care numai atunci își intrerupeā lunga sa romanță, cāndū sau prin cuvinte amicale sau prin sudalme își îndemnā catirulū la mersū mai repede. Turme de mei mānate de cătrā unū singurū păstorū in planulū uscatū și necultivatū, cățiva călători singuraticī, cu carī se întâlneā, serviaū numai spre aceea, ca să facā drumulū să aparā mai tristū și mai pustiū. Călătorū toți erau incinși cu săbiū și inveliți in mantale. O pālărie mare le acoperīā fața mai bine de jumētate. In trecere ei salutaū pre *Aben Hamet*, dar totuși nu puteā deosebi decâtū cuvintele: Dumneșēu, Domnū și Cavalerū. Sēra Abencerragele merse inr'unū birtū, unde erau o mulțime de străini. Nici unū cuvintū, nici o întrebare nu i-se adresā; turbanulū, îmbrăcămīntea și armele sale nu stīrnirā nici unū interesū. Deși după voia luī Allah Mauri locuitorī in Spania și-aū perditū frumōsa lorū patrie, *Aben Hamet* nu se putū reținē a nu dā serioșilorū cuceritorū cuvenita stimā.

Încā și mai multū ca până acum, aprōpe de ținta călătoriei sale trebuia Abencerragele să-și aducā aminte de trecutū. Granada este aședatā la pōla Sierrei Nevada, pre douē coline înalte, carī suntū despărțite de olaltā, printr'ō prāpastie adēncā. Casele situate pre cōstele delurilorū și afunșimile văilorū, dādeā aspectulū și forma unū mērū de granatū jumētate desfăcutū, de unde și-a primitū numele. Douē riuri, Xenil și Daro, dintre carī celū dintāiū duce grāunțe de aurū, celalaltū pulvere de argintū, spalā pōla colinei, apoi curgū împreună și șerpuescū prin o vale plăcutā, care se numesce Vega. Acestū șesū, preste care se ridicā Granada, este întregū acoperitū cu vii, cu meri de granatū, smochini, mure și orange; elū este jurū împrejurū incunjuratū de munți de o formā și colōre particularā. Cerulū farmecătorū, aerulū linū și curatū deșteptā in sufletū unū dorū tainicū, dela care nici chiarū acelū călătorū nu se pōte subtrage, care se gāndesce numai la durerea și la grigea sa. Sēmțesci cā in acéstă țera sentimentulū delicatū alū inimei ar fi înădușitū cu lotulū aplecarea rāsboinicā, dacā nu ar fi trebuitū să cuceresci întâiū iubirea prin eroismū doveditū.

Cāndū *Aben Hamet* observā copeřișele caselorū celorū dintāiū ale Granadei, îi bāteā inima așa de tare, câtū trebuia să se oprēcā câteva minute; elū ședeā in șea mutū și nemișcatū cu brațele incrucisate, cu privirea îndreptatā spre cetatea sfāntā. Conducătorulū se opri și elū, și părăi a fi și elū mișcatū; elū pricepeā limba mutā a Maurulū, care își revedeā acuma țera strămoșilorū sēi. Abencerragele in sfārșitū intrerupse tăcerea.

„Conducătorule!“ dīse elū, „ce suntū acele turnuri, carī strălucescū ca stelele preste o pădure verde?“

„Acea e Alhambra,“ a fostă răspunsul.

„Dar castelul, care e așezat acolo pe colina aceea?“ întrebă Aben Hamet.

„Acea e Generalifa,“ răspuse Spaniolul. „În acestu castel este o grădină, care constă numai din tufșuri de mirt. Mai departe vezi Albaycinul, și apoi mai aproape de noi „turnurile aurite“.“

Fiecare cuvintu alu conducătorului răniă inima Abencerragelui. Căci ce pôte fi mai durerosu, decâtu să-ți leai refugiu la străini pentru a cunoște edificile rămase de strămoși; ce pôte fi mai întristătoru, decâtu a lăsa să-ți se spună de cătră persone, ce nu te interesează, istoria amicilor și a propriei familii?! Conducătorul îi scose pre Aben Hamet din aceste gânduri triste.

(Va urmă.)

Editoru și redactoru răspunzătoru:

Dr. Vasiliu Hossu.

Concursu. (3) 2-3

Pentru ocuparea postului de conducătoru specialistu în ale comerțului la „Reuniunea de consumu din Blăși“ împreunatu cu unu salariu anualu de 1000 fl. v. a. pentru anul primu și % prevădute în statutele Reuniunii se escrie prin acesta concursu.

Competenții pentru acestu postu au de a-și așterne subscrișulu consiliu administrativu până în 1 Septembrie st. n. a. c. petițiunile lor prevădute cu următoarele documinte:

- Estrasu matricularu de botezu;
- Testimoniu despre pregătirea, calificațiunea și praesa comercială;
- Adeverință, că poșede o cautiune celu puținu de 2000 fl. v. a. în bani gata, hârtii de valore, realități sau în garanțe;
- Adeverință, că e de naționalitate romănu sau celu puținu cunoște deplinu limba romăna în vorbire și scriere.

Concursele suntu de a se scrie cu mâna proprie.

Petițiunile comercianților cridați și a acelor, cari din cauza detoriilor lor nu potu întreprinde nimic, nu se voru considera.

Blăși, în 7 Iuliu 1891.

Consiliu administrativu.

Anunțu de licitare.

Prin care se face cunoscutu, cumcă construirea și edificarea Internatului destinatu pentru 100 studenți se va da în întreprindere pre calea licitațiunii minunde prin oferte.

Doritorii de a licita au de a-și subșterne ofertele sigilate, și prevădute cu unu vadiu de 1600 fl. Veneratulu Consistoru metropolitanu în Blăși, celu multu până în 25 Iuliu st. n. a. c.

Planulu, antemăsurarea, și calcululu preliminaru și până atunci se potu vedé în cancelaria subscrișulu.

Blăși, în 7 Iuliu 1891.

Ludovicu Csato,
advocatu archidieceșanu.

(9) 2-2

Toma Popu parochu gr.-cat. în Lopadea romăna ca soțu, *Leontina* și *Octavianu* ca fi, *Filoteiu Munteanu* parochu gr.-cat. în Băișora cu soția sa *Ana* ca părinti, *Maria Munteanu* măritată *Tătaru* preutesă gr.-cat. în Măhaci, *Anica Munteanu* măritată *Budeanu* proprietăresă în Chintău, ca surori, *Vasile* și *Dionisiu Munteanu* ca frați, *Vasile Hossu* parochu gr.-cat. în Schiop, ca unchiu, *Ana Munteanu* măritată *Corpodeanu* preutesă gr.-cat. în Filea superioară, ca mătușe, *Gavrilă Tătaru*, *Ioanu Budeanu* și *Ioanu Popu* cantoru-învățătoru în Presaca ca cumnați, *Ioanu Hossu* iuristu abs. în Clușiu, *Aureliu Popu* parochu gr.-cat. în Juculu de sus, *Aureliu Poruțu* teologu abs. în Rediu, *Ana*, *Veronica* ca veri și vere și alte număröse rudeni, anunță cu adencă durere trecerea din viață a multu iubitei soții, mame, fiice, sore, nepote, cumnate, vere

VERONICA POPU născ. MUNTEANU

care în etate de 32 ani, și 12 ani a fericitei sale cășătorii, după unu morbu greu și îndelungatu, prevădută fiindu cu santele sacramente ale muribunzilor, și-a datu nobilulu său sufletu în mâna Creatorulu în 11 Iuliu st. n. a. c.

Fie-ți țerina ușoră și memoria binecuvintată!

(10) 1-1

JOSIFU GAVORA (1) 16-30

distinsu cu medalia espositională cea mare pentru lucru escelentu și gustu bunu la esposițiunea regnicolară din Budapesta în a. 1885.

Budapesta, IV. strada Vașului Nr. 17

Recomandă cu prețuri de cele mai convenabile și în esecutare câtu se pôte mai frumôsă obiecte de lipsă

pentru ajustarea bisericelor, și anume:

Felone preoțesci și stichare diaconesci

Flamure pentru biserică și reuniuni.

Flamure pentru reuniuni de pompieri, de scolaru, reuniuni bisericesci, reuniuni industriale, de cântări și de pompe funebre.

Candelabre, racle

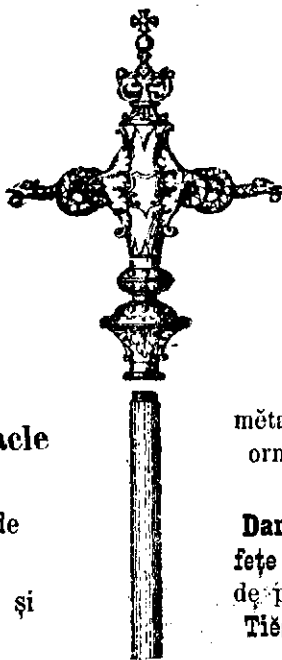
și potire,

luminarie de

parete

și de **altariu**, și

candele.

Primescu și efep-tuiescu ieftinu repararea vestmintelor bisericesci, intrargintarea și intraurirea de potire, racle, candelu și luminarie de altariu.

Mare asortimentu de brodării de aur, de argint și de mêtasă, precum și de ornaturu bisericesci brodate

Dantele bisericesci, fețe de altariu, cruci de părete și de scôlă. **Țișeturi bisericesci,** damasturi etc.

Acurătatea mea o potu dovedi cu sute de epistole recunoscătore.

Țarifari de prețuri și preliminaru de spese trimittu la cerere franco.

Fundată în an.
1858.

FRANCISCU WALSER

Liferantulu de curte alu Alteței Sale imp. și reg. Archiducele Josifu.

proprietariulu primei fabrici ungare de mașine și reccisite de pompieri, turnătoriu de clopote și metalt

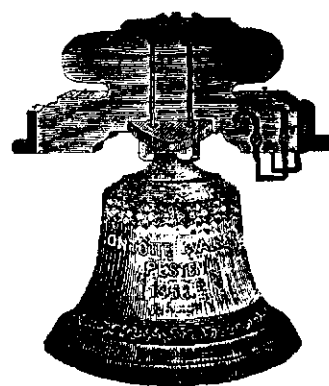
Budapesta, VII, strada Rottenbiller, Nr. 66

recomandă atențiunei preanonraților domni preoti

TURNATORIA SA DE CLOPOTE

în care se fabrică atâtu grupuri câtu și clopote singurate: cu scaune de fieru patentate și cu chivere (côrne) scutite de frecare. Fabrica a liferatulu dela intemeierea sa 1800 clopote mari de metalt, într'altu și celu dela metropolia din Bucuresci în greutate de 8000 kilograme.

Se află umblătore scutite de mirosu, arangiamente pentru băi, conducte pentru apă și pompe pentru fântani.

(2) 29-52

Preliminaru de spese și Prețu-couranturi se trimittu la cerere gratuitu și franco.

Distinsu în anul 1885 la esposițiunea regnicolară din Budapesta pentru lucru escelentu, progresu și capacitate de concurență cu diploma cea mare de onore.